

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Naturvårdsverkets ”Förslag till ny förordning om luftvårdsprogram och utsläpp till luft”. Genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar

(dnr M2017/03247/R)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över Naturvårdsverkets ”Förslag till ny förordning om luftvårdsprogram och utsläpp till luft”.

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på Naturvårdsverkets förslag till ny förordning och det svenska genomförandet EU-direktiv 2016/2284 (takdirektivet). Länsstyrelsen lämnar följande synpunkter på utformningen av förordningen och den tillhörande beskrivningen av genomförandet.

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att syftet med förordningen, och det bakomliggande EU-direktivet, framgår i förordningstexten. Det vill säga att det kortfattat beskrivs att förordningen syftar till att minska utsläpp av luftföroreningar och närma sig luftkvalitetsnivåer som inte ger upphov till negativa effekter på människors hälsa och miljön.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att de nationella luftvårdsprogrammen ska utformas med utgångspunkt från den svenska lagstiftningen inom luftvårdsområdet och det svenska miljömålssystemet. Länsstyrelsen föreslår att detta görs tydligt genom att målen i takdirektivet inarbetas i miljömålssystemet i form av etappmål och indikatorer.

Länsstyrelsen vill också påminna om att den större delen av miljöövervakningen inom Krondroppsnätet ingår i den regionala miljöövervakningen och administreras av länsstyrelser och luftvårdsförbund. De konsekvenser som tas upp avseende miljöövervakning bör således vara relevanta även för länsstyrelserna, inte enbart för Naturvårdsverket.

Synpunkter på Naturvårdsverkets förslag

Länsstyrelsen anser att det tydligare bör framgå att den svenska förordningen avser luftvårdsprogram, utsläpp och miljöövervakning som ska följa upp de utsläppsminskningar som länderna i EU åtagit sig till 2020 och 2030. Förordningen kan därför med fördel innehålla några kortfattade definitioner och förklaringar.

Länsstyrelsen anser därför att:

- det är väsentligt att tydliggöra mål och syfte i förordningen så som det beskrivs i direktivets (2016/2284) Artikel 1,
- syftet och innebörden av de nationella luftvårdsprogrammen bör definieras,
- syftet och innebörden av utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser bör definieras samt att
- syftet och innebörden av den miljöövervakning som ska genomföras och rapporteras bör definieras.

Länsstyrelsen anser dessutom att det vore fördelaktigt om det kunde framgå att Sverige och övriga EU-länder åtagit sig att minska sina utsläpp av NO₂, SO₂, NMVOC, NH₃ och PM_{2,5} till 2020 och 2030. Det skulle kunna övervägas att, i författningen, inkludera en bilaga med beslutade åtaganden om nationella utsläppsminskningar enligt bilaga II i direktiv 2016/2284.

Övriga synpunkter kopplat till det svenska genomförandet av direktiv (EU) 2016/2284

Naturvårdsverkets skrivelse - Kapitel 5 Nationella utsläppstak

Länsstyrelsen delar Naturvårdsverket beskrivning i kapitel 5 att den största utmaningen för Sverige är åtaganden för kväveoxider och ammoniak, men att även åtaganden för flyktiga organiska ämnen och partiklar riskerar att bli en utmaning.

Det vore värdefullt om det i kapitel 5 var tydligt vilka NFR-koder i rapporteringen enligt luftvårdskonventionen som omfattas av det undantag som gjorts för NO_x och NMVOC gällande gödselhantering och jordbruksmark.

Naturvårdsverkets skrivelse - Kapitel 7 Nationella luftvårdsprogram

Naturvårdsverket föreslår att de nationella luftvårdsprogrammen ska utformas så att man utgår från den svenska lagstiftningen inom luftvårdsområdet och det svenska miljömålssystemet. Länsstyrelsen välkomnar detta liksom att Naturvårdsverket lyfter fram betydelsen av samordning mellan nationellt arbete samt länsstyrelsernas och kommunernas arbete med Frisk luft och andra miljömål. Länsstyrelsen föreslår att detta görs tydligt genom att samtliga åtaganden i takdirektivet inarbetas i miljömålssystemet i form av etappmål.

Länsstyrelsen föreslår att samtliga luftföroreningar i takdirektivet även blir indikatorer i miljömåluppföljningen på nationell, regional och lokal nivå och presenteras på den nya miljömålsportalen (Sverigesmiljömål.se). Detta skulle ligga helt i linje med samordningskravet att luftvårdsprogrammen ska omfatta samtliga berörda nivåer och de långsiktiga mål som beskrivs som ett av skälen till att direktivet antagits. I direktivet lyfts, utöver luftkvalitet, skydd av biologisk mångfald och ekosystem genom att nivåerna och nedfallet av luftföroreningar, i form av försurande och övergödande ämnen samt ozon, minskas under de kritiska belastningar och nivåer som anges i luftvårdskonventionen.

Länsstyrelsen delar synen att det nu finns bra förutsättningar att samordna resurser för att ta fram underlag och analysera förslag till styrmedel och åtgärder för de båda lagreglerade handlingsprogrammen för luft respektive klimat. Detta ger värdefulla möjligheter att ta hand om potentiella synergier och konflikter inom luft- och klimatområdet och skulle effektivisera åtgärdsarbetet.

Länsstyrelsen vill också påpeka att under de uppgifter som nämns i avsnitt 7.5 inkluderas för länsstyrelsernas del även uppföljning och åtgärder inom miljömålssystemet för takdirektivets aktuella föroreningar, NO₂, SO₂, NMVOC, NH₃ och PM_{2,5}, samt regionala klimat- och energistrategier.

Naturvårdsverkets skrivelse - Kapitel 9 Miljöövervakning

Inom Programområde Luft beskrivs att Krondroppsnetet och PODY-beräkningar med MATCH Sverigesystemet är relevanta för att tillgodose takdirektivets krav på övervakning av markens surhetsgrad och ozonskador på grödor. Det beskrivs att Naturvårdsverket ansvarar för koordineringen av PO-luft och att Svenska Miljöinstitutet (IVL) och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) är de största utförarna inom detta delprogram. Länsstyrelsen vill påpeka att den största delen av mätningarna inom Krondroppsnetet administreras och hanteras inom länsstyrelsernas regionala miljöövervakning samt av luftvårdsförbund.

Naturvårdsverkets skrivelse - Kapitel 10 Konsekvensutredning

I avsnitt 9.6 beskrivs att inför potentiella förändringar eller nedskärningar i miljöövervakningen kommer det behövas en noggrann genomgång av hur detta påverkar uppfyllandet av kraven för ekosystemövervakning enligt takdirektivet.

I avsnitt 10.7 bedöms en konsekvens för Naturvårdsverket vara behov av tilläggsavtal för utförarna av övervakningsprogrammen, då det idag inte finns något krav för sammanställning och rapportering av data som är relevant för takdirektivet.

Eftersom större delen av Krondroppsnetets miljöövervakning administreras av länsstyrelserna skulle både förändringar och nedskärningar inom Krondroppsnetet samt ändring i aktuella avtal kunna innebära konsekvenser även för länsstyrelserna.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze, efter föredragning av luftvårdsexpert Annika Svensson. I den slutliga handläggningen har även miljöskyddsdirektör Ulrika Samuelsson, projektledare Birgit Nielsen, länsmiljöingenjör Stig Karlsson och projektledare Katrina Envall deltagit.

Lisbeth Schultze

Annika Svensson

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.